

AKCIONARI U AKCIJI: KRETANJE PREMA PARADIGMI NOVE KOMPANIJE
EDDY WYMERSCH, PROFESSOR AT THE UNIVERSITY OF GHENT LAW SCHOOL

Uvod

U poslednjih nekoliko godina se pojavila nova vrsta akcionara: investicioni fondovi - hedge fondovi i privatni investicioni fondovi, koji se razlikuju od tradicionalnih fondova i agresivno intervenišu u kompanijama. Njihove intervencije ponekad rezultiraju velikim promenama u kompanijama: restrukturiranjem, intergracijama ili razdvajanjima, zatvaranjem delova biznisa, menadžeri dospevaju pod veliki pritisak, preti im se otpuštanjem, što često vodi do njihovog voljnog napuštanja posla, ili se njihove nadoknade stavljaju pod znak pitanja. Fluktuacija vodećih menadžera, posebno CEO, kao ni njihove nadoknade, nikada nisu bile veće. Još je značajnija promena u strukturi biznisa, jer ovi novi akcionari obavezuju kompanije da vrše značajne promene po tom pitanju.

Iako akcionari i investitori oduvek imaju značajan uticaj na upravljanje kompanijom, sada je ovaj uticaj direktno usmeren na menadžerske odluke, čak i na čisto operativnom nivou. Konflikt interesa u odnosu na onaj koji postoji u tradicionalnom obrascu akcionarske kontrole je različit. Svrha akcije ovih akcionara nije da traže ili zadrže kontrolu, oni svoju ulogu posmatraju kao privremenu, na par godina, dok se ne postigne željeni prinos, ili čak i na veoma kratak rok, dok se cena akcija ne poveća u značajnoj meri. Ono što čini razliku u odnosu na tradicionalni obrazac je i agresivnost kojom se akcije preduzimaju, intenzivno korišćenje medija, pretnje menadžmentu, javne polemike, sudski sporovi.

Sledeća analiza neće pokušati da se nosi sa tehničkim aspektima ovog novog tipa aktivizma, jer su detaljni aspekti ukorenjeni u nacionalnom pravu i praksi – kompanijskom pravu, finansijskim regulacijama ili nekom drugom pravnom telu. Pristup ove analize je istorijski, posmatra se kompanijsko pravo tokom nekoliko decenija.

Tradicionalan pogled na akcionare

Do pre dvadeset-trideset godina, uloga akcionara je bila relativno ograničena. U mnogim slučajevima, akcionar nije imao pravo glasa, a ukoliko ga je i imao, njegov glas bi lako neutralisali akcionari koji su imali kontrolu – većinski vlasnici akcija. Odbore su birali akcionari koji su imali kontrolu. Odbori su obično pratili direktive koje su im davali veliki akcionari, iako su po zakonu trebali da podržavaju interese svih akcionara. Ponegde, gde su porodice, naslednici osnivača biznisa nastavljali da drže značajan blok akcija, posao je vođen na „dinastički“ način, prethodne i sadašnje generacije bile su motivisane osećajem dužnosti prema budućim generacijama. U mnogim slučajevima, ova formula je bila uspešna, a neki od najuspešnijih biznisa u Evropi, a i drugde, još uvek su bazirani na ovom obrascu (npr. Wurt).

Faktori promene

Teško je odrediti kada se dogodila promena i evolucija ka aktivnijim akcionarima, jer se to dešavalo tokom deset do dvadeset godina, uključujući brojne faktore. Sve veći interes za finansijska tržišta, vezan sa rastućim bogatstvom stanovništva, kao i rast potrebe za štednjom za stare dane, objašnjavaju rast tražnje. Značajan momenat je bio kada su ponude za preuzimanje postale sve brojnije, što je dovelo do redefinisanja uloge malih investitora i imao veliki blok akcija. Prve velike ponude dogodile su se kasnih šezdesetih godina (Francuska i Belgija), ranih sedamdesetih, i često su sa sobom nosile pitanja vezana za zaštitu malih investitora u slučaju transfera kontrolnog bloka – kontrolne premije – koji je donosio korist samo akcionarima koji su imali kontrolu. Dosta kasnije su ovakva preuzimanja postala relativno čest fenomen u svim evropskim državama. U Nemačkoj, ovaj fenomen je skorijeg datuma, a u Holandiji, čak i danas, veoma je redak. Ovo je zbog prisustva jakih mehanizama zaštite od preuzimanja, koji su još uvek na snazi.

...

OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU.

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL:

maturskiradovi.net@gmail.com